

KUSTBON

== Veckotidning för svenskarna i Estland. ==

Tredje ärg. No 14.	Prenumerationspris.	Utgives av Svenska Folkförbundet i Reval alla onsdagar. Ansvarig redaktör: N. Blees. Redaktionens adress: Riddargatan 3, Reval	Annonspris. 30 penni pr mm. I Sverige: 10 öre pr. mm. I Finland: 20 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	21 april 1920.
	1 månad Mk. 1:50 helt år " 18:— I Sverige: 1 månad Kr. 0:50 helt år " 6:— I Finland: 1 månad Fmk. 1:— helt år " 12:—			

Aibolands självstyrelse.

I Kustbon nr. 13 framhåller signaturen "M. K." i en längre artikel ånyo nödvändigheten av ett "Aibolands landsting." Skribenten bemöter samtidigt två gjorda uttalanden i frågan och finner bl. a., att under tecknad i artikeln "Vårt närmaste mål" i nr. 10 ställer sig synnerligen oförstående till landstinget. Då "M. K." första gången för befästandet av vår nationella egenart fordrade ett av svenskfolket valt landsting, så tyckte jag, att — om vi överhuvudtaget skulle kunna tänka oss en självstyrelse för Estlands 8.000 svenskar — vi borde hålla oss till de självsstyrelse-reformer, som tillämpas i republiken Estland. Det, som i det närmaste skulle motsvara de svenska landstingen, vore då ett kretsrad, som visserligen har att rätta sig efter regeringens föreskrifter och på sätt och vis i en del ärenden även är den sistnämndas verkställande organ, men ändå i det stora hela är en självständig makt, som tämligen oinskränkt avgör för sitt självstyrelseområde viktiga frågor. Frasen "folkminoriteterna kunna för ernående av sina mål grunda motsvarande organisationer, såvitt det icke strider mot rikets intressen" borde icke avskväcka oss härvidlag. Finge Aiboland egen kretssjälvstyrelse, vore våra nationella intressen tryggade — en sådan organisation skulle icke strida mot rikets intressen. Vi skulle dock även fordra garantier i grundlagen. Men jag har heller ingenting emot, om vårt kretsrad finge benämningen landsting, så att vi i denna sak skulle kunna enas. Och bevilja esterna oss sådana rättigheter i grundlagen, då behöva vi naturligtvis icke vädja till högre instans. — Men — vi låta frågan om tinget, som redan är belyst, bli — "M. K." gör anspråk på en mycket vidsträcktare självstyrelse, som rådet i Paris skulle förhjälp oss till, och Åland tages som exempel. Det var dock enligt min mening för långt gånget; icke ens vårt lands tyskar, som ha omkr. 50.000 innevånare, ha kommit på denna idé. Det vore ju icke svårt att sammankalla folkvalda representanter till ett ting, även på annat sätt kunna vi få folkets vilja bland 8.000 personer fram, och deklarerat en självstyrelse, men först borde vi noga överväga, om vi gå i land med att styra en sådan stat i staten. Jag hyser betänkligheter och det av flera skäl: 1) Vi äro för fåtaliga

och icke nog livskraftiga; 2) våra fiskare och bönder äro ännu politiskt omogna för en sådan självstyrelse; 3) de olika orterna och öarna i Aiboland ligga för långt och isolerade från varandra (samt här och där uppblandade med ester) för att kunna styras av en enda centralpunkt.

Men jag är icke den sista att fordra fastare garantier för vår självexistens. Vi behöva ett bålverk och nu är det, som sagt, folkens självbestämmningsrätt, som är avgörande, men vi skola dock icke flyga högre är vingarna bära. Låt oss pröva och överväga och välja det bästa. Även en bildningshärd härute vore ett bålverk. Våra skolor skola förbättras och med deras tillhjälp skola vi helt säkert kunna trotsa alla denationaliseringsfaror, då vi under så många århundraden utan allt upplysningsarbete kunnat göra det. Kan upplysa, att svenskarnas antal under de sista åren icke minskats utan tvärtom tillväxt och någon estnisk invandring behöva vi icke alls frukta, då den svenska jorden knappast räcker till för svenskarna själva, och vidare spela våra svenska landskommunalråd en betydande roll vid de nu förestående jordfördelningarna på det svenska området, så att i detta häseende någon fara numera icke torde förefinnas.

Men frågor, som röra vår framtid, skola vi icke utan vidare låta falla. Vi ha tillvidare uppställt som mål kulturell autonomi. — Tycker man, att vi nu borde ställa målet högre? N. B.

Till svenskarna i Estland!

Genom svenska tidningar och brev från gamla moderlandet ser man, huru intresset i Sverige allt mera växer för oss svenskar härute. Ja tecknen tyda på, att den heliga svenska elden i Svea har slagit ut i en ljus låga för att uppvärma och ledsaga oss till ljusare boningar, föra till ljusare höjder dessa gamla svenskar, dessa trogna vikingar på Estlands sandiga stränder, vilka trots tusenårs ojäm, hopplösa, ofta bittra kamp för sin tillvaro mittunder övermaktens korseld ej ha kunnat svika fädrens höga lära "att leva som de och dö med ära."

Svenskar i Aibolandet, svenskar i Korokes och Vippal! Ej förgäves ha våra fäder kämpat, svultit, lidit, blött; ej förgäves ha de trott och hoppats på en ljusare framtid och kunnat dö med denna tro! Hör, "förlösningstimman har slagit"; vi ha blivit ihågkomna av Sveas folk, vars högsta framstående män sänt upprop till den svenska världen jorden runt, för att åt det arma men dock så trofasta estlandssvenska folket bringa en snar och kraftig hjälp! Denna trogna flock skall göras till ett kulturellt föredöme för landets övriga befolkning.

Ja, stunden har kommit, då ljuset i fjärran ej mera är en dröm. Nej, troget på sin post, utan att svika fädrens lagar, stodo svenskarna i århundraden en mot hundra, kämpande på Estlands stränder. Huru skulle de då nu kunna svikas av moder Sveas stolta söner, Finlands hjältar, tropikens segerkrönta svenskar...!

Vår kröningsdag är inne; stunden har kommit, då svenskarna jorden runt med allvar börjat vidtaga kraftiga åtgärder för vår räddning.

O du, som går med vankelmod, kom hit, här krönes svenskens ädelmod!

Du trogna flock, som pliktens bud ej svika kan; alla, I gamla vikingar uppå Estlands svenska stränder, låt oss ännu tappert kämpa ut en härlig strid för våra fädrens språk och sed, för våra fädrens fria fält, som blivit vår arvelott! Svenska folket i Korokes och Vippal, kämpa måste du, "Att icke dina fria fält bli gravar, Och dina barn och barnbarn bliva slavar!"

Wichterpal, den 3 april 1920.

A. S.

Från Konstituanten.

Efter två veckors påsklov upptogs arbetet igen den 13 april. Under det folkskolelagens andra läsning pågår (lagen har 96 paragrafer) gör man sidospång, d. v. s. övergår då och då till andra korta trängande frågor, för att sedan igen fortsätta med nämnda lag. En sådan nyväckt fråga behandlades den 15 dennes. Regeringen begärde fullmakt att taga de mått och steg, som fordras för att Estland må mottagas i Folkens förbund.

Fragan angående Aibolands landsting väcker uppseende.

Även estniska pressen uppmärksammar "M. K:s" artikel i Kustbon nr 8 "Vi fordra".

"Sotsialdemokraat" inför för den 18 denes hela artikeln och bifogar bl. a. följande anmärkningar:

"Som man kan se, fordra svenskarna utom kulturell autonomi även politisk sådan, och t. o. m. sådan, vars högsta instans utgjordes av "rådet i Paris". Det betyder visst, med tydligare ord sagt, fullständig självstyrelse under skydd av nationernas förbund?! Principiellt ha vi socialdemokrater ju ingenting emot något folks självbestämningssätt, huru litet folket än vore, och borde även Estlands svenskar ha denna rätt. Men innan de börja grunda Aibolands stat, borde de noga överväga, huruvidar de ha grundade orsaker att skilljas från Estland och huruvida denna skillsmässa medförde önskade fördelar med avseende å "statens" existensmöjligheter. Geografiska och ekonomiska omständigheter ta ofta icke hänsyn alls till någon självbestämning.

Icke ens en enkel politisk autonomi skulle garantera stora fördelar för svenskarna. Till självstyrelseområdet Aiboland skulle höras: öarna Nargö, Rågöarna, Odinsholm, Ormsö, Runö och kommunen Rickholtz på fastlandet. På övriga ställen är svenskarnas antal mindre än esternas (här menas fastlands-svenskarna i Paschlep, Sutlep, Wichterpal och Korkis). Dessa öar kringspridda på ett territorium av 400 versts längd (om man frånräknar Runö bleve längden dock endast över 100 verst) ha ingen förbindelse med varandra; landstinget självt skulle få hålla sina sammanträden på främmande territorium — Reval eller Hapsal. Och om man än genom att vägra medborgarskap skulle kunna förvisa alla ester från Aiboland, skulle jorden likväl icke räcka till för alla svenskar (icke på Ormsö men på andra ställen skulle icke ens all jord åtgå), en del av dem vore likväl tvungna att flytta från Aiboland helt enkelt för jordbristens skull... Aiboland finge stora skatter, mycket större än de hatade Estlands skatterna. T. ex. skulle skolorna, som nu finnas, ensamma betinga en årlig skatt av över 200 mark för varje familj."

Uttalanden från de blandspråkiga bygderna.

Några reflexioner till "Vi fordra".

Märket "M. K." kommer som en saltmättad västanstorm och ruskar upp våra ansvariga män, Kustbon nr 8. Det är en ny "eldsjäl", som rycker in i våra duvna led, det syns och hörs. Det är ord och inga visor. Välkommen, välkommen! Här dock en skopa kallvatten på den fräsande iveren. Edert förslag att stoppa estnisk inflyttning till svenska bygder försvåras av lokala hinder. Två hela kommuner i Nuckö socken, Sutlep och Paschlep, och hela Wichterpal samt delvis även Ormsö ha blandad befolkning. Skulle vi bums fösa iväg dem, ifall vi vore så pass manstarka, eller möjligtvis inlösa alla deras hemman? Och skulle det bidra till den samförståelse, mellan svenskar och ester som är förutsättningen för vår vidare utveckling? Ni vill vädja till "rådet i Paris (!)" "Gud är högt och kejsaren långt," suckade våra förtryckta fäder. Vi ha ingen lust komma i samma ställning. Vi behöva tillsvidare ingen stat i staten. Men börjar man tangera våra rättigheter, då visa vi tänderna och då ha vi moralisk rätt appellera till högre instans men inte förr. F. ö. äro öarne Runö, Odinsholm och Rågöarne redan nu spärrade för alla "utlänningar". Där är det naturligt och genomförbart. Men ej i områden, där t. o. m. i samma familj fins blandfolk. Här måste andra metoder tillgripas. —

"Aibolands landsting"! Vad som är gott och nödvändigt för t. x. ett Åland, kan vara totalt olämpligt här. Frihet och självbestämning äro bra, men de förutsätta förmåga att handhava dessa klenoder. Man måste lära sig krypa innan man kan gå. Som det nu gestaltar sig, skulle en fri självbestämelse medföra reaktion, ej evolution. Vi må bäst och komma längst med kulturell autonomi, med att röra oss inom ramen av för hela landet gällande förordningar. Får vi denna fråga i hamn, kunna vi skatta oss lyckliga. Vi få ej glömma, att "den som fiker efter mycket, mister ofta hela stycket." Framtiden får utvisa det övriga.

Farbror Svenske.

Utriksministern A. Birk talte klart och tydligt om förbundets grundlagar och principer och om Estlands behov att få trygghet i den institution, som har att vaka över rättvisan och freden i världen. Detta anförande gav anledning åt den yttersta vänstern, socialrevolutionärerna, att framkomma med häftiga protester. Representanten Kruus betonade att det s. k. folkens förbund, som de segrande allierade riken hittat på, är blott avsedd att trycka och försvaga arbetarrörelsen, befrämja orättvisan m. m. samt att en sådan sammanslutning blott giver anledning till nya krig men icke befordrar freden. Efter 2 timmars debatt beslöt Konstituanten med alla röster mot 6 att giva regeringen den begärda fullmakten.

*

En fråga, som i viss mening upprör sam-

hället, är nykterhetsfrågan. Som det såg hopplöst ut huruvida Konstituanten skulle mottaga förbudslagen ha 12 av Konstituantens medlemmar uttalat sig för folkomröstning. Intressant att se, huru rusultatet kommer att bli. Pressen ställer sig i allmänhet mycket likgiltig, om icke rent fientlig, mot nykterhetsaken. Man betonar att folket icke är moget för förbudslagen och att riket behöver inkomster. Nykteristerna däremot bevisa att ett nyktert folk är livskraftigare, och icke minnst i skattefrågan, ävenså att den nya republiken får sin husliga ekonomi på fastare grund än rusdrycksförföljning kan och förmår åstadkomma. Även rätt många f. d. nykterhetsvänner skaka på huvudet och mena att man icke kan hålla förbudslagen, glömmande att man kan synda mot alla lagar och förordningar, och att ingen icke heller t. ex. kan tänka att avskaffa både kri-

minal-och civilagen därför att stöld m. m. ännu förekomma. Att döma efter det rysdrycksbegär, som allt mer och mer tager överhand i samhället, ser det mörkt ut, — det ser ut, som idén, för vilken de bästa krafterna i årtionden kämpet, nu vore svagare än någonsin. F. R.

Brev till Kustbon.

Frågan angående ledfyrrarna.

I Kustbon nr 5 d. å. ingick av Chefen för fyrinrättningen i Estland kapten Dampf ett meddelande om, att styrelsen för fyrväsendet ämnade uppföra en ledfyrrinje i farvattnet söderom Gräs- och norrom Sandgrund samt bad jämväl, att kustbor och farfyttsägare från Estlands svenska kusttrakt ville insända sina utlåtanden angående nämnda fyrrinje. Det tyckes tills dato ha funnits för litet intresse för kusten och sjöfarten med alla dess skeppsbrott och sjönöd i storm och mörker, så att av den svenska befolkningen har det varit ingen, som insett nyttan eller behovet av en fyrrinje längs kusten. Vem har ej sett alla dessa i sin fattigdom lysande små jakter med trasiga och slitna riggar från Estlands svenskbygder segla till Helsingfors med lantmannas produkter. Det var just för dessa man här ämnade uppföra en ledfyrrinje, om behovet så skulle påkalla, vilket också var anledningen till, att saken omnämndes i Kustbon. Detta komme säkert att bli till utomordentlig hjälp och nytta för kustsjöfarten, isynnerhet då vi betänka, att just Estlands framtid till stor del kommer att vara beroende av sjöfart. Varje kustbo skulle därför bemöda sig om att handla och yttra sin mening nu, då tillfälle erbjödes, och icke endast vad den tilltänkta fyrrinjen beträffar, utan även framkomma med andra förslag och planer angående fyr-, lots- och räddningsväsendet; även sjömanshemmen borde komma i åtanke och göras till föremål för behandling i Kustbon, då allt detta enligt mitt förmenande är något, som mest borde intressera Estlands vid kusten boende svenska befolkning.

Icke endast ledfyrrar på Rågö och Spithamn borde komma i fråga, utan i hela Estlands skärgård, där det så behöves för den fiskeri och sjöfart idkande befolkningen, borde inseglingsfyrrar till hamn- och ankarplatser förbättras och nya inrättas, så skulle härigenom många tragiska händelser undvikas.

Som svar till Herr Chefen för fyrinrättningen får jag därför säga, att det vore av trängande nöd och behov, att ledfyrrinjer längs kusten inrättades och avskärmades. Icke blott Lilla Rågös norra udde och Packerorts vik, som i tidernas tider gällt som ledlinjer för seglare, men vilka linjer kunnat begagnas endast om dagen, borde nu upplysas för segling även i mörker. Likaledes bör — då Spithamns udde bliver belyst — för sjöfartens vidare betryggande även en ledfyrrinje leda in till Hapsal—Ormsö sund samt även en lysboj utsättas på Stapelbotten.

N. J. Berg
Marinlöjtnant.

Svenska Estland.

Brev från Nargö.

Nästan i alla nummer av Kustbon läsa vi meddelanden från våra olika svenska socknar. Även Runöborna ha fjärran ifrån

Svenskar i Reval!

Stödjen arbetet för svensk tro och svenskt språk genom att ansluta Eder till den svenska St. Mikael's församlingen!

Församlingen, som är liten och arbetar under torftiga förhållanden, behöver så väl Edert stöd. För varje ny medlem ökad kraft!

Nils Linderstam, pastor.

Reval den 17/4 1920.

kommit med förslag. Vore intressant någon gång även höra något från våra svenskar på Nargö. Vår lösen är ju framåt för högre kultur och bildning och en ljusare framtid. Våra ädla Sveas söner och döttrar bjuda oss en hjälpsam hand. Först måste vi dock själva göra vad i vår förmåga står. Enligt underrättelser fördubblas senare våra krafter. Nargö har ett gott namn om sig. Önskar god fortsättning! Men vi böra komma ihåg, att vi behöva mera arbetskraft inom våra organisationer. Våra förfäders språk, seder och bruk, håll dem nära, låtom oss icke så lätt byta bort dem mot våra grannars! Med vemod erinrar sig en de sista tilldragelserna på Nargö, där folket levat i århundraden i ro och fred, men 1914 hemsökts av krigsrustningar. Vår natursköna ö är icke mera vad den var. Det är resultatet utav en i ruiner fallen stormakt. År 1914 kom den svåraste stöten. Varendra en, man, hustru och barn, fick lämna sitt nära hem och styra kosan till olika land: Sverige, Finland o. s. v. Vi kan ana utan att beskriva hur det kändes då. Jordfrågan är för oss icke viktig, ty jordmänen är stenig och torr utan någon vidare mulljord. Jordområdet för varje brukare var obetydligt. Åtskilliga år har fiskeriet givit god avkastning men dock icke alltid så särskilt lysande. Den stormiga Östersjön har mycket hindrat fisket. Låtom oss igen samlas tillbaka till vår egen ö. Låt oss med nya krafter och nytt mod gå till verket och sträva för en ljusare framtid ty nu skrives icke mera 1914 utan 1920. Det sorgligaste minnet är det, att vår ståtliga kyrka ligger i ruiner eller rättare sagt förvandlats till en liten askhö. Det är resultatet av bolsjevikregeringens sista dagar i Estland. Låtom oss alla, små och stora, kämpa för fädrens språk och kultur!

C. B.

Ormsö.

S. O. V. möte 3:dje dag påsk i Förby bönehus var ett av de talrikast besökta. En stor del rymdes ej in. Detta möte var också det första i denna by. Föredrag hölls om bildning, om huden och dess sjukdomar och vård. Vidare uppläsning ur boken "Ur äktenskapets förgårdar." Åhörarna övervägande kvinnor. Även upplästes ett brev, vari föreslogs ändring i vår kvinnliga dräkt.

Joel N-n.

Lokala meddelanden.

Förbudslagsplanerna.

Nykteristerna ha yrkat på folkomröstning.

Förbudslagsgivarna — bland dem även vår folkrepresentant H. Pöhl — i estniska konstituanten ha i Reval och på landsbyden

satt i gång en insamling av namnunderskrifter under ett folkförslag till konstituerande församlingen, vari denna uppmanas att besluta om förbudslagens avgörande genom allmän folkomröstning. De ämna samla 3.000 namnunderskrifter och åberopa den paragraf i regeringsformen, enligt vilken förbudslagen antingen måste utan vidare godkännas eller också folkomröstning rörande densamma anställas, men de ha icke lyckats samla det nödiga antalet underskrifter.

Superfosat från Amerika till Estland.

Till Reval väntas enom kort anlända via holländska hamnar av estniska regeringen i Amerika beställda 53,000 säckar superfostat.

Första sändningen krigsfångar från Ryssland har fredagen den 16 april anlänt hit. Krigsfångarnas antal var 62 och krigsflyktingarnas 12.

Estland ansluter sig till nationernas förbund.

Konstituanten har den 15 april beslutat, att republiken skall ansluta sig till folkens förbund i Paris.

Häftiga debatter angående religionsundervisningen.

Vid behandlingen av skollagen i andra läsningen i Konstituanten den 13 april uppstod det en mycket het diskussion vid avgörandet av religionsundervisningens öde. Vänstern yrkade på religionsundervisningens avskaffande. Högern försvarade den, men majoriteten röstade bort religionen ur skolorna.

Utlandet.

Överblick över händelserna.

I Tyskland har lugnet återställts. Det var endast i Ruhrområdet, där kolgruvorna befinna sig, som arbetslösheten och upproren fortforo. Som vi tidigare meddelade, sände Tyskland sina trupper till Ruhrzonen för att kuva upproren. Franska regeringen fordrade, att tyskarna skulle draga sina trupper tillbaka och meddelade att fransmännen skulle besätta en del tyska städer — såsom de också gjorde med Frankfurt — emedan tyskarna brutit Versaillesfreden. Fransmännen inryckte alltså utan de allierades samtycke, men trots fransmännens frammarsch i Tyskland fortsatte tyska riksvärnet att avvärja upproren i Ruhrdistriktet, ty tyskarna visste, att England gillat och uppmuntrat tyska regeringen att ingripa i Ruhrroligheterna. Med andledning härav höll det på att bli en allvarlig konflikt mellan England och Frankrike. Skarpa noter ha växlats de båda regeringarna emellan, och Frankrike har nu svarat, att det ej vidare vill handla utan de allierades samtycke. Tyskarna ha sedan börjat draga sina trupper tillbaka och lugnet har så småningom, som sagt, återställts.

I Danmark har det, såsom tidigare meddelats, varit ministerkris. Liebe bildade ny ministär och föreskrev nya val till den 22 dennes. Under tiden har det pågått heta

En ung svensk krigare önskar

brevväxling.

Adress: G. Andrev. Diakonishuset, Reval. (Diakonissi haigemaja, Tallinna).

valstrider. Icke mindre än 9 olika partier sägas uppsätta kandidatlistor. Socialdemokraterna fordra socialisering, republik och enkammarsystem. Senare meddelas, att valen skola uppskjutas till den 1 maj.

Vad Rysland under de senaste veckorna beträffar, så har Sovjet-regeringen gjort stora ansträngningar för att återknyta handelsförbindelser med utlandet och sände i detta syfte en delegation till England med handelsministern Krassin i spetsen. Men nu ser det dock ut som om de ryska bolsjevikerna icke skulle önska några handelsförbindelser med England.

Stora Britanien upphör att hjälpa de Baltiska staterna.

Sedan nu Estland, Lettland och Lithauen rensats från bolsjevikerna behöva dessa stater icke mera Englands hjälp, varför också England upphör med att förse oss med olika förnödenheter.

Fredsfrågan.

Den 12 april började Finland och Ryssland fredsunderhandlingarna och den 16 april begyntes även Latviens fredsunderhandlingar med Ryssland i Moskva.

Fredsunderhandlingarna mellan Polen och Ryssland ha avbrutits, emedan man icke överenskommit om platsen, där desamma skulle försiggå.

I Irland har det proklamerats politisk strejk.

Lettlands fredsvillkor.

Riga 9 april (F. N. B). Enligt tidningen "Rep. Sargs" kommer Lettlands fredsdelegation att i Moskva framställa följande fordringar: 1) Ryssland erkänner Lettlands oberoende, 2) Gränsen fastställs enligt naturförhållandena, så att Lettlands militära intressen beaktas, 3) Ryssland erlägger till Lettland en krigsskadeersättning av två miljarder rubel i guld för alla de krigskostnader Lettland haft under världskriget, under den tyska ockupationen och under den röda regeringen samt 4) Ryssland återställer all från Lettland borttransporterad egendom eller ersätter densamma med en miljard rubel guld. Vidare bör Lettland beviljas en proportionell andel av Rysslands guldförråd, vilket utgör 27½ miljard rubel. Om Ryssland går in på dessa villkor, bifaller Lettland till att övertaga en del av Rysslands statskuld eller ca en million rubel guld. Slutligen fordrar Lettland att få disponera järnvägarna Vindau — Moskva samt Riga — Orel under 25 år. — Eta.

Litauen blir republik.

Från Kovno telegraferas: Utkastet till en författning för den litauiska staten föreligger nu i det väsentligaste utarbetad och kommer att omedelbart bli underkastad en avslutande behandling i författningskommissionen. Den litauiska staten får formen av en demokratisk republik med en president som överhuvud. Parlamentet skall utgöras av en kammare och valrätt tilldelas män och kvinnor, som äro fyllda 21 år. Parlamentet väljes för tre år och, kan endast återväljas en gång. Författningsutkastet skall föreläggas nationalförsamlingen då denna sammanträder, senast i mitten av maj.

Svenskarna i Oregon.

Läste just nu i "Allsvensk Samling" under rubriken "En dödströf mot svenskheten i Oregon" om huru man i Förenta Staterna omhuldar främmande språk. Det heter bland annat: Lagen, som redan den 19 jan. stadfästes av Oregons guvernör, har följande lydelse: „Det är förbjudet för person finna korporation eller association, av personer att trycka, publicera, sprida, för annan person visa, sälja eller salubjuda tidning, tidskrift pamflett eller cirkulär på annat språk än engelska, såvida icke samma tidning, tidskrift, pamflett eller cirkulär innerhåller ordagrann översättning på engelska språket med samma stil och lika tydligt placerad.“

Det är i Förenta Staterna, vilken regering alltid vill slå högsta trumfen i världspolitiken, som man så ömmar för mindre, främmande, språk. Under det att i Europa över allt mindre folk göra sig kända som havande rätt att leva, lika med större, och nya riken spira upp liksom gräset under vårsolens varma stålar, tänka Förenta Staternas ämbetsmän skaffa sig stora namn och ryktbarheter genom att totalt underkiva i sitt land boende mindre nationer. Huru föraktansvärd och dåraktig en sådan politik är, behöver knappt här omtalas. Det ser ut, som om statsmännen i F. St., i stället för att följa med tidsandan, skulle med ens ha kommit in i förhållanden, som man kan spåra i historien från tider bakom oss. Alldeles samma taktik, som man använde i Ryssland mot främmande nationer under den lyckliga käjsarregeringen. Skola då

främmande nationer i det upplysta Amerika undergå samma sorgliga öden, som så många i volgatrakten boende folk? Skam för de svenskar som låtit förleda sig att rösta för nämnda lag.

Ovilkorligen kommer nämnda lag att vara en svart fläck i F. St.s historia, om den nu blir långlivad eller ej.

Läsaren får själv bedöma om jag sagt rätt eller icke. När kommer den tid, då avundets mörker skingras av rättvisans sol?
E. T.

Till Redak. insända brev.

Ber den ärade Redaktionen bereda plats för följande rader:

Enligt signaturen "John B:s" uttalande i Kustbon nr 13 är det alldeles i sin ordning, att religionsundervisningen förvisas från skolan, ty därigenom finge föräldrarna mera frihet att uppfostra och undervisa barnen just i den religion, de mest intresserade sig för, påstår han. Men bleve det där icke för dyrt för föräldrarna att underhålla lärare först för de vanliga ämnen och sedan en extra lärare, som bibringade barnen nödiga kristendoms-kunskaper? Och att vår svenska befolkning, som sedan gammalt aktat kristendomen högt, önskar att barnen skola bibringas undervisning i religion, vet "John B." likaväl som jag. Det är sannt: ingen kan tvinga en lärare, som icke själv intresserar sig för religionen, att undervisa i detta ämne, ty han är icke kompetent därtill och skulle bara göra mera skada än gagn härvidlag, men vi föräldrar, som underhålla skolan, borde ändå så mycket kunna fordra, att skolan sörjde för, att våra barn meddelades undervisning i alla hittills förekommande ämnen och i ämnen, som vi sätta värde på. Eller tycker „John B.“, att föräldrarna själva mycket gott kunde undervisa sina barn i religion? Varför vill "John. B." icke också förvisa språkundervisningen från skolan, så finge föräldrar friare händer att undervisa sina barn just i det eller de språk, som de mest tyckte om? Varför skola vi då egentligen underhålla skolan, som kostar oss betydande summor, då vi ändå skola

Annonsera i Kustbon!

Alla föreningar, kyrkoråd och kommunalråd måste i god tid annonsera alla sina möten i Kustbon. :

anställa extra lärare för en del ämnen! Få de, som skola vidkännas alla de dryga kostnaderna för skolans underhåll, aldrig ha ett ord med i laget, när det gäller en så viktig fråga, som den att stryka religionen från skolans program! Nej, "John B.", låt religionen i de svenska skolorna kvarstå som valfritt ämne! Det blir religionsläsarens göra att bevisa, huruvida kristendoms-läran är stridande mot naturläran eller icke. Det gives många vetenskapliga frågor, i vilka det råder skilda åsikter. Icke kunna vi därför utan vidare slopa dem och helt enkelt förkasta religionen, som ändå gjort så mycket gott i världen och icke minst för kulturen. Just naturläran visar oss till religionen, och Skaparen, urgrunden för allt, då den icke själv nöjaktigt kan bevisa tingens ursprung.

Undertecknad har vidare följt med "John B:s" svar i Kustbon nr 11 på de av „Farbror Svenske“ framställda frågorna. Det låter så märkvärdigt. En enda person på Ormsö bestämmer över kyrkans skog, då det ändå enligt lagen är folket självt, som genom det folkvalda kyrkorådet förvaltar kyrkans egendom. Själherden har ju bara en röst och rådet avgör allt genom omröstning. Rådet är alltså den högsta makten, som faktiskt kan bestämma över sin egendom samt även bevilja bränsle för kyrka och skola ävensom bygnadsvirke, oaktat en person skulle rösta emot. Vem är då skulden till att lärare och barn frysa? — "John B." har vidare icke mäktat förklara vem han ännu menar med „personer“ med hög bildning. Själherden är bara en person med hög bildning.

Kustbo.

S. O. V:s majfest

försiggår lördagen, den 1 maj, kl. 7. e. m. å Svenska Klubbens lokal, Bredgat. 15 (ingång från S. Klostergat.)

Progam: Teater "STOR-RENGÖRING", skämt i en akt. Folkdans, deklamation m. m.

BUFFET.

Inträdesavgiften Mk. 10. — Biljetter säljas vid ingången.

Festbestyrelsen.

Prenumeration å KUSTBON kan ske i Finland på Östsvensk Samlingskansli, Regeringsgat. 2, Helsingfors, öppet månd., fred. kl. 3-4 e. m. samt hos herr Gösta L. Åkerblom, Skolhusgat. 57, Vasa.

C. M. BERG

Rekommenderas:

Skrivmaterial, vykort, "eldtändare", "eldstenar", prima svensk toiletttvål, elektriska ficklampor, olika lektyr för sällskapsspel, smycksaker och theglas.

I större urval leksaker för barn.

I parti och minut.

Billiga priser!

Stora Dorpatsgatan No 8.